DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XXXI. ZATURDAG den 25sten NOVEMBER 1843. N. 47.

OPROEPING.

DE Commissie van indeeling tot en vrystelling van de Schutterlyke dienst, met hare jaarlyksche zitting in het begin der maand December e. k. eenen aanvang zullende nemen, zoo worden by deze opgeroepen alle jongelingen, welke den ouderdom van achttien jaren hebben bereikt, alsmede de degenen, welke uithoofde van uitlandigheid nog niet ingedeeld zyn geworden en zich thans alhier bevinden, om te verschynen tegen den 4 dier maand, des morgens te elf ure, ten Gouvernements huize binnen het fort Amsterdam, ten einde naar gelang hunner woonplaatsen by de onderscheidene korpsen Schuttery en Landstorm, respectivelyk te worden ingedeeld.

Curaçao den 17 November 1843.

De Kapitein fungerende Kommandant der Schuttery,

A. HELLMUND.

Curaçao den 9 November 1843.

DOOR het overlyden alhier in de maand July 1842, van *MARIA HENRIQUE* Weduwe *J. A. SCHOLTZ*, by het Collegie der Wees onbeheerde en desolate Boedelkamer op dit eiland, gereclameerd zynde zeker kapitaal, afkomstig van wylen den Heer *JOHANNES STUYLING Cornelis Zoon*, alhier gewoond en overleden, en hetwelk over de hand vermaakt was aan de voornoemde *MARIA HENRIQUE*, met bepaling, dat hetzelve, voor zoo veel daarvan, na bepaalde uitkeeringen, by haar overlyden mogt aanwezig zyn, in vollen eigendom zoude overgaan aan de kinderen van veelgenoemde *MARIA HENRIQUE*, doch die ontbrekende, aan haren Broeder *MATTHIAS* voor ⅓ gedeelte, en aan de erfgenamen van den testateur, den voornoemden Heer *J. STUYLING Cz.* voor de overige ⅔ gedeelten, alles blykens testament van den 30 October 1793; zoo wordt door het opgemelde Collegie by deze opgeroepen :

—den persoon van *CASPER SCHOLTZ*, Zoon van *MARIA HENRIQUE*, of deszelfs wettige erfgenamen of regt verkregen hebbenden ; als mede

—den persoon van *MATTHIAS*, broeder van *MARIA HENRIQUE*, of deszelfs wettige erfgenamen of regt verkregen hebbenden,

ten einde in persoon of wel door hunne gemagtigden, deze laatsten echter voorzien van de noodige bewysstukken, zich by het Collegie voormeld te presenteren, vóór of uiterlyk op ultimo Maart des aanstaanden jaars 1844, om aldaar te ontvangen dat gedeelte der bedoelde ervenis, hetwelk zal blyken aan elk hunner toetekomen.

Namens het Collegie der Weeskamer,
De fungerende Weesmeester,
H. KIKKERT.

OPROEPING.

DE ondergeteekenden, *LEAH NAMIAS DE CRASTO, ISAAC NAMIAS DE CRASTO*, zoo in privé als in kwaliteit van speciale gemagtigde van *SARA NAMIAS DE CRASTO*, gehuwd met *SAMUEL LEVY MADURO*, en *HAIM COHEN HENRIQUEZ*, als gemagtigde van *ABIGAIL NAMIAS DE CRASTO*, gehuwd met *JOSIAS LOPEZ HENRIQUEZ*, roepen by deze op allen en eenen iegelyken, die vermeenen mogten eenige pretentien te hebben tegen den boedel en de nalatenschap van den alhier te lande overleden *DAVID NAMIAS DE CRASTO*, ten einde dezelve hunne pretentien uiterlyk tegen den 31 January des aanstaanden jaars 1844, by den laatst ondergeteekende intedienen ; terwyl al mede diegenen, dewelke aan den overleden mogten verschuldigd zyn, worden aangemaand betaling te komen doen ; zullende na dien tyd, geen acht op de nadere inteleverene vorderingen worden geslagen.

Curaçao den 17 November 1843.
LEAH NAMIAS DE CRASTO.
ISAAC NAMIAS DE CRASTO.
ISAAC NAMIAS DE CRASTO qq.
HAIM C. HENRIQUEZ qq.

Indien men de schuld van Spanje weet, zal men zien in welken moeijelyken finantielen toestand dat land zich bevindt. De schuld bedraagt 3,540,241,900 fr. behalve de kapitalisatie van de interessen. Daarenboven bestaat er eene massa valsche papieren, welke men niet van de echte kan onderscheiden, en die overal verspreid zyn. Deze enorme schuld wordt nog jaarlyks grooter, daar het jaarlyksch deficit 165,621,621 fr. beloopt.

VENETIE, 8 *Aug.* De yzeren spoorweg zal van Monza naar Bergamo worden vervolgd. De werkzaamheden aan de brug over de lagune ter verbinding van Venetie met het vasteland wordt met grooten yver voortgezet. Twintig bogen zyn reeds gereed, en men kan aannemen, dat dit wonderwerk onzer eeuw in 1845 zal voltooid wezen.

LONDEN. Van Kingston naar Delkey is een yzeren lucht-spoorweg (*un chemin de fer atmospherique*) den 19 Aug. geopend. Deze weg, die 3¼ mylen of 5½ kilomètres lang is, heeft men in 3½ minuten afgelegd.

In de maand December is het 10 jaren geleden, dat *Abd-el-Kader* aan het Fransche leger het hoofd heeft geboden.— Deze 10jarige kryg heeft aan omstreeks 100,000 Arabieren het leven gekost.

De Opera-Schouwburg te Berlyn, een der grootste sieraden dier hoofdstad, is op den 18 Augustus, na een ruim honderdjarig bestaan, eene prooi der vlammen geworden.

FRANKFORT, 4 *Aug.* Kortelings gaf ik u berigt, dat onze stadgenoot Philip Wagner, in de constructie zyner electro-magnetische machine, bestemd om ons locomotief op yzerbanen te dienen, zoo verre gevorderd was, dat eene volstandige en welgeslaagde voltooijing van dit eminente werk eerstdaags te verwachten was. *Wagner heeft de constructie zyner machine*, in de werkplaatsen van Taunus yzerbaan, *thans geheel voleindigd*, en nu zal, naar men verneemt, op een der eerstkomende dagen, eene, van wege de Duitsche bondsvergadering tot dit doel benoemde wetenschappelyke commissie deze belangryke uitvinding in oogenschouw en onderzoek nemen, om aan de bondsvergadering, die voor de constructie eener zoodanige door electro-magnetische kracht gedrevene, op yzerbanen aanwendbare locomotief *eene nationaal-belooning van honderd duizend guldens* uitgeloofd heeft, des wegens verslag te doen. Is de uitvinding geslaagd, dan zal het door de commissie uitgebragte verslag onmiddelyk worden publiek gemaakt.

Lieden, die met Wagner in betrekking staan, verzekeren, dat door hem het groote raadsel, hetwelk reeds zoo lang de wetenschappelyke wereld heeft bezig gehouden, metterdaad is opgelost geworden.— Bevestigt zich dit, dan zal voor de nyverheid een geheel nieuw tydvak beginnen, want Wagner's uitvinding zal dan overal kunnen worden aangewend, waar slechts eene bewegende kracht, *de grootste even als de kleinste*, noodig is ; de aanwending dezer uitvinding zal in ieder geval met geringe kosten en met het grootste gemak kunnen geschieden. Wezentlyk bewonderenswaardig is de onverwrikbare volharding van den uitvinder, een eenvoudig koopman, die, door eene edele zucht tot navorsching gedreven, zyne ledige uren aan de beoefening der wetenschappen heeft toegewyd. Jaren lang peinzen en werken zullen hem thans tot het doel, maar ook tot een ongemeen voordeelig en belovend doel hebben geleid.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 24 November 1843.

NAMENS den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dezer kolonie wordt by deze bekend gemaakt, dat de zetting van het brood voor de volgende week, eindigende den 2 December als volgt is bepaald: het brood van vyftien Cents moet 20½ Oncen wegen en van mindere pryzen naar evenredigheid; zullende het zoogenaamde fransche brood van den voormelden prys een once minder mogen wegen; op pœne als by de Publicatie van den 16 Maart 1824 is vastgesteld.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

Gouvernements Wissels.

OP autorisatie van den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim dezer kolonie wordt bekend gemaakt, dat er op aanstaanden Maandag, den 27 dezer, verkocht zullen worden Wissels op het Ministerie van Kolonien, ten bedrage van *Dertien Duizend Gulden*, betaalbaar zes maanden nazigt, bestaande in stellen van *f* 1000.— met bepaling, dat het aanbod van agios in decimalen met geheele centen te berekenen, zal worden aangenomen.

Die daartoe gading hebben, kunnen zich ter Administratie van Financien met beslotene biljetten vervoegen op den bovengezegden datum, des voormiddags uiterlyk te elf ure.

Curaçao den 24 November 1843.
De Administrateur van Financien,
J. PH. BOSCH.

Publieke Inschryving.

BENOODIGD zynde de volgende artikelen, als:

meer of min 1000 Schepels Mais, (gaaf en droog) leverbaar aan 's Lands Magazyn alhier of te Bonaire vóór den 10 December aanstaande,

1 Schepel Marengo zaad } leverbaar aan
1 do. Pita do. } 's Lands Magazyn alhier,

zoo kunnen de genen, die tot de levering daarvan gading hebben, zich by beslotene biljetten van inschryving vervoegen ter Administratie van Financien op Maandag, den 27 dezer, des voormiddags uiterlyk te elf ure.

Curaçao den 24 November 1843.
De Administrateur van Financien,
J. PH. BOSCH.

LYST van de ter Koloniale Secretary liggende onafgehaalde brieven, aangebragt sedert de laatste acht dagen.

Corneles Cohen.
Brandao y Penso.
Mose Penso.
Guillermo Alvares.
St. Helier.
Jacob Piza.
Angelita L. da Costa.
John Orr.

Curaçao den 24 November 1843.
De Commis, belast met de post-directie,
C. GORSIRA.

OP den 11 December dezes jaars, om 10 ure, zal er, aan de Overzyde op Cartagena, Vendu gehouden worden van HUIZEN, SLAVEN en MEUBELEN, toekomende den boedel en de nalatenschap van wylen den Heer BAREND HENDRIK JOOSTEN PLETSZ.

Curaçao den 24 November 1843.

TE KOOP by C. R. VAERST,
Extra fyn Hollandsch Zwart drie kwart Laken.

Curaçao den 24 November 1843.

EN la noche del Lunes pasado, 20 de este mes, falleció el Sr. Don VICENTE R. CORDOVA, en la edad de los treinta i siete años. Por el corto tiempo de su residencia en esta isla, su buena conducta i afabilidad le granjearon la amistad de muchísima personas, quienes han sentido sobremanera esa perdida fatal, que será recordada mas de una vez.

Que una brillante mansion reciba su alma.

Curazao 24 de Noviembre de 1843.

Curaçao den 24 November 1842.

DE ondergeteekende Chirurgyn Majoor by het Garnizoen en Hospitaal alhier verwittigt alle behoeftigen op dit eiland, die wenschen hunne kinderen te doen vaccineren, dat zy zich tot dat einde by hem kunnen vervoegen op Zaturdag, den 2 December aanstaande, des morgens te elf ure, ten zynen huize binnen het fort Amsterdam.

H. SCHORRENBERG.

C U R A Ç A O.

SCHYNGESTALTEN DER MAAN.
NOVEMBER 1843.

V. M. Dingsdag den 7 te 0 u. 49 m. 's nachts.
L. K. Dingsdag den 14 te 10 u. 1 m. 's avonds.
N. M. Dingsdag den 21 te 1 u. 1 m. 's nachts.
E. K. Dingsdag den 28 te 2 u. 36 m. 's namiddags.

Verleden Zaturdag, den 18 dezer, zyn binnen deze haven aangekomen Z. M. korvet JUNO, gekommandeerd door den Kapitein ter Zee J. W. MOLL, van Suriname, laatst van La Guayra, en het fransche Oorlog Stoomfregat GOMER, gekommandeerd door den Kapitein ter Zee A. LAURENCIN, laatst van Santa Martha.

De GOMER heeft aan boord den Heer Baron GROS, buitengewoon gezant van Z. M. den Koning der Franschen naar de republieken van Columbia, en is verleden Donderdag namiddag naar Puerto Cabello vertrokken.

In de *United Service Gazette*, van den 23 September vinden wy het volgende artikel, betreffende dit kollosaal Stoomvaartuig, het grootste, hetwelk nog in deze haven is geweest:

"Het fransche Oorlog Stoomfregat GOMER kwam op den 7 Augustus van Havana te Pensacola (West Florida) aan. De GOMER had de gele koorts aan boord, onder zyne officieren en manschappen, en een aantal is daaraan gestorven; onder dewelken zich bevinden de victualiemeester en adsistent officier van gezondheid.— Hy had aan boord zes commissarissen, ten einde agenten aantestellen voor de vaart der fransche Stoompakketschepen, welke staat opgerigt te worden tusschen Parys of Havre en de voornaamste handelsteden aan de oostelyke stranden van dat vasteland. Op de terugkomst van de commissarissen van Nieuw Orleans, zal de GOMER deszelfs terugreis naar huis aanvaarden en de kusten van Mexico en Centraal Amerika aandoen."

Er zyn alhier in den loop der week brieven uit Amsterdam ontvangen geworden tot de dagteekening van den 13 October. Het Barkschip ELISABETH MARIA, Kapitein GRIM, en het Kofschip MARIA, Kapitein ROTGANS, waren beide te Amsterdam aangekomen, het eerste in 60 en het andere in 88 dagen reis.

Naar luid van brieven uit Puerto Cabello, van den 20 dezer, was de tweede pakket van October er nog niet aangekomen; maar een vaartuig van Barbados bragt aldaar de tyding der aankomst van de Stoompakket uit Engeland met berigten, dat Daniel O'Connel gearresteerd was geworden en borg moest stellen voor zyn goed gedrag.

Uit de *United Service Gazette*.

'sGRAVENHAGE, 15 *Sept.* Een saluut van 101 schoten kondigden dezen morgen den inwoners van 'sGravenhage aan de bevalling van de Prinses van Oranje. Een bulletin was uitgevaardigd, luidende aldus: Hare Koninklyke Hoogheid de Prinses van Oranje beviel dezen morgen, te half zeven ure, voorspoedig van eenen Prins. Hare Koninklyke Hoogheid en de jonge prins bevinden zich wel.

— 16 *Sept.* Hare Koninklyke Hoogheid de Prinses van Oranje en de jonge prins zyn welvarend. Hy wordt genoemd Willem Frederik Maurits Alexander Hendrik Karel. Z. K. H. de Prins van Oranje heeft aan den Burgermeester toegezonden eene som van *f* 1000, ter uitdeeling aan de armen, opdat zy deel mogen nemen in de openbare vreugde over deze gelukkige gebeurtenis.

Men zegt, dat de armoede in Holland ontzettend is toegenomen in den laatsten tyd. Het blykt, dat in 1841 de liefdadige gestichten aan 595,093 personen onderstand uitgereikt hebben; welk getal, vergeleken met dat der bevolking, gerekend op 2,931,143 zielen, in verhouding staat gelyk 1 tot 5. Het getal liefdadige gestichten in Holland bedraagt 6,331, en de som door dezelven in 1841 uitgegeven *f* 19,026,993.

Uit de *Morning Chronicle* van den 25 September.

"'s GRAVENHAGE, 20 *Sept.* By besluit van den 19 dezer is de Baron van Katendyk, op herhaald verzoek, toegestaan geworden om op den 21 dezer maand den post van Minister voor de Buitenlandsche Zaken nederteleggen, waarna hy den rang van Minister van staat zal bekomen. Baron N. A. Schimmelpenninck, Minister voor de Binnenlandsche Zaken, zal *ad interim* de functien van Minister voor de Buitenlandsche Zaken waarnemen.

"In de zitting der Tweede Kamer van de Staten Generaal op heden werden de beraadslagingen over het ontwerp van wet, betreffende de organisatie der geregtshoven, begonnen. Verscheidene leden en de Minister van Justitie hebben het woord gevoerd, de questie is tot stemming gebragt, en het ontwerp van wet is verworpen met eene meerderheid van 32 tegen 24 stemmen, zoo dat Zyne Majesteit eerbiediglyk zal verzocht worden om deze wet in nadere overweging te nemen.

"— 21 *Sept.* De Eerste Kamer der Staten Generaal zal op Woensdag, den 27 dezer, vergaderen.

"— 22 *Sept.* In de zitting van de Tweede Kamer, op heden, heeft de Voorzitter aangekondigd, dat de Commissie, benoemd ter opmaking van een adres in antwoord van Zyner Majesteits kennisgeving der geboorte van eenen Prins, derzelver taak voleindigd had. Het adres zal gedrukt worden voor de leden, en de beraadslaging over hetzelve is bepaald op den 25sten.

"In deze zitting is eene boodschap ontvangen van den Minister van Financien, bevattende veranderingen in de begrootings staten der uitgaven, welke de gevolgen zyn der verwerping van het ontwerp van wet op de organisatie der geregtshoven. Deze veranderingen zyn naar de afdeelingen gezonden. De beraadslaging over het budget is bepaald op aanstaanden Dingsdag, den 26 Sept. By deze veranderingen zyn de uitgaven van het departement van justitie vermeerderd met eene som van 193,683 guldens voor 1844, 193,083 guldens voor 1845. Er zyn eenige kleine bezuinigingen gemaakt in de andere departementen, zoo dat over het geheel het budget van uitgaven thans bedraagt voor 1844, 70,207,186 guldens in stede van 70,013,483,; voor 1845, 69,823,707 guldens in stede van 69,642,623."

De *Morning Chronicle* van den 26 September vermeldt, dat op den 14 September er een opstand in Athene was uitgebroken.

Uit de *United Service Gazette* van den 30 September lezen wy het volgende:—

"Brieven van Athene van den 10 September vermelden, dat eenige dagen te voren de gezanten van de drie beschermende mogendheden zich by Koning Otto hadden vervoegd en hem hadden overgeleverd het laatste protocol der londensche conferentie. Naar het schynt willen de mogendheden geen langer uitstel aan het grieksche gouvernement verleenen, ten einde deszelfs verbindtenissen jegens haar te kunnen nakomen. De gezanten gaven ook te kennen aan Koning Otto, by wyze van vriendelyke raadgeving, dat hy de beijersche beambten uit zynen dienst moest zetten, en eene soort van vertegenwoordigend gouvernement daarstellen.

"De Courant van Trier haalt eenen brief van Frankfort van den 17 September aan, vermeldende dat aldaar een gerucht in omloop was, dat er een opstand in Griekenland was uitgebroken; dat Ko-

ning Otto genoopt was zich aan boord van een engelsch fregat, toen liggende in de Piraeus, inteschepen; en dat Athene het tooneel was van de grootste wanorder."

Er had werkelyk een opstand in Griekenland plaats, en de koning was gedwongen het volgende besluit uittevaardigen, in antwoord op een dekreet van den nieuw gevormden Raad van State, gedagteekend 15 September:—

"Otto, by de Grâtie Gods, Koning van Griekenland.

"Op het voorstel van den Raad van State hebben wy het volgende besloten:—

1. Er zal, binnen den tyd van dertig dagen, eene nationale vergadering byeen geroepen worden, ten einde, gezamentlyk met ons, de constitutie van den staat optemaken. De kiesvergaderingen zullen plaats hebben gelykvormig der bepalingen van de laatste verkiezings wet, afgekondigd vóór het jaar 1833, met dit eenige onderscheid, dat de kiesvergaderingen hare voorzitters by meerderheid van stemmen zullen kiezen.

"Onze Raad van Ministers zal byeen geroepen worden ter mede onderteekening van deze ordonnantie en ter uitvoering van dezelve. OTTO.

"Athene, 3 (15) September 1843."

Brieven van Athene van den 17 September vermelden, dat alle vreemdelingen, die ambten bekleeden by het bestuur, hun ontslag zullen bekomen. De opstand had plaats zonder eenige gewelddadigheid.— De ministers werden in hunne woningen gearresteerd en den volgenden morgen losgelaten. Een aide-de-camp van den koning, een beijersche officier, was ook gearresteerd en in de barakken geconfineerd, waar hy slechts eenige uren gearresteerd bleef. De koning gaf met weerzin toe, toen hy bevond, dat alle tegenstand van zynen kant vruchteloos zou weten. Het was te 11 ure voordenmiddag (de opstand brak uit te 2 ure in den morgen) dat hy toegaf. De militaire benden muziekanten speelden toen de "*Marseillaise*" en de "*Parisienne*," dit gaf Zyne Majesteit reden te vermoeden, dat de gebeurtenis van den nacht onaangename gevolgen kon hebben. Op den 16 was koning Otto uit wandelen gegaan en werd langs de straten met den kreet van "lang leve de constitutionele koning" begroet. Er is ten gunste der oude Philhellenen eene uitzondering gemaakt in het dekreet, waarby alle vreemdelingen uit de publieke posten geweerd worden.

Naar wy uit geloofwaardige bronnen vernemen, is er onlangs eene voor de geschiedenis der boekdrukkunst hoogst gewigtige ontdekking gedaan. Er zyn namelyk in de Konink. Bibliotheek te 'sGravenhage twee fragmenten gevonden van eenen hier te lande gedrukten Donatus, welke volgens het oordeel van kenners verschillende sporen van hooge oudheid bevatten, zoodanig, dat zy nog vóór den *Spieghel der behoudenisse* gedrukt schynen te zyn. Wy kunnen voor alsnog hieromtrent geene uitvoeriger mededeeling doen, doch hopen eerlang in staat te worden gesteld de resultaten bekend te maken van het yverig en nauwkeurig onderzoek, waarmede zich eenige onzer meest bevoegde regters in deze zaak onledig houden.—*Handelsblad.*

Het is eenige jaren geleden, dat men aangaande de uitvinding der boekdrukkunst niets meer wist dan deze byzonderheid, vermeld door den geschiedschryver Junius, namelyk, dat deze kunst door Lourens Koster te Haarlem was uitgevonden; zonder dat Junius het juiste jaartal kon bepalen, waarin deze uitvinding had plaats gehad.

Sedert dat de oudheidskenners belang in deze zaak hebben gesteld, hebben zy in boekeryen brokstukken uit de oudste drukwerken opgespoord, en hebben deze aan de beoordeeling onderworpen, ten einde hieruit het jaargetal dier uitvinding te kunnen bepalen. Thans heeft men eene historiele kennis van deze uitvinding verkregen, welke onze vaderen, hoe wel meer naby het tydstip dier uitvinding levende dan wy, niet hebben gehad. Men heeft drukbladeren ontdekt, die het kenteeken dragen reeds vóór het jaar 1439 gedrukt te zyn, en die tevens eene tamelyke vordering aantoonen. Hieruit heeft men verondersteld, dat de uitvinding veel vroeger heeft plaats gehad dan het jaar 1444, zoo als Junius opgeeft. Daar volgens zyn verhaal de uitvinding in het Haarlemmerhout plaats heeft gehad, en daar dit bosch in 1424 is weggekapt, toen Jacoba van Beijeren deze stad stond te belegeren, zoo heeft men het tydstip der uitvinding bepaald in 1423, en dienvolgens het vierde eeuwfeest der uitvinding in 1823 gevierd.

Volgens de geschiedschryver Junius stal de knecht van Koster, genaamd Faust, de metalen drukletters en bragt deze naar Mentz over, waar Guttenberg het eerst met dezelven begon te drukken; doch deze diefstal moest dan vóór het jaar 1439 hebben plaats gehad; want dit was, volgens eene later ontdekte aanteekening in een kerkboek, het sterfjaar van Koster. Nadat de Duitschers door de Hollanders aangeprikkeld waren om de eer van hunnen Guttenberg optehouden, zyn zy begonnen om insgelyks byzonderheden optedelven uit oude aanteekeningen; en hieruit is het gebleken, dat Guttenberg eerst in 1445 uit Straasburg naar Mentz is verhuisd; zoo dat de beschuldiging vervalt, dat Guttenberg met de gestolene letters van Koster is begonnen te drukken. Dit blykt verders ook uit de vergelyking der oudste fragmenten van Mentz en Haarlem, die blyken dragen niet met dezelfde drukletters gedrukt te zyn. Guttenberg eerste drukletters waren geheel verschillend aan die van Koster.

De Franschen voegen zich in dezen letteroorlog by de Duitschers en beweren, dat niet Koster maar Guttenberg de uitvinder is: om dat Guttenberg van Straasburg was, eene stad, die tegenwoordig aan Frankryk behoort. De engelsche geleerden, die geen byzonder belang hebben tot het kiezen van deze of geene party, hebben de party der Hollanders gekozen; en gehoord en gelezen hebbende, al hetgene omtrent deze zaak ten gunste van Koster en Guttenberg is geschreven, erkennen zy de eer dezer uitvinding aan Koster toe. Doch er is nog te weinig uit de oudheid opgedolven om dit twistgeding te kunnen beslissen.

In het jaar vyftienhonderd is er een werkje aanwezig geweest, welks schryver trachtte te betogen, dat Koster de uitvinder dezer kunst is geweest. Dit werkje is verloren geraakt; hetgeen zeer te bejammeren is; want de schryver leefde in een tyd, die aan den tyd dier uitvinding grensde. Hy konde derhalve vele dingen weten, die voor ons onherroepelyk verloren zyn.— Men heeft steeds de hoop gekoesterd, dat er nog ergens een exemplaar van zal gevonden worden; doch tot heden toe heeft deze hoop zich niet verwezentlykt.

De geschiedenis der uitvinding van de drukkunst is mogelyk deze:—Het denkbeeld om afdruksels te maken bestond reeds sedert lang onder het menschdom. In het Museum te Londen vertoont men afdruksels van zegels uit de babilonische oudheid. De monnikken in de middeleeuwen drukten reeds afbeeldsels van heiligen, die zy daarna kleurden. Zulke afbeeldsels zyn in de Museums nog aanwezig. Het denkbeeld van afdrukselen te maken bestond dus reeds onder het menschdom vele eeuwen lang; doch de behoefte tot het lezen was nog niet algemeen. De mindere volkklasse kon niet lezen. De adelyken hadden afschriften van ridderromans veelal in rym geschreven. Thans worden van tyd tot tyd deze middeleeuwsche ridderromans uit oude boekeryen gehaald en met uitlegkundige noten voorzien, gedrukt.

De studie der geestelykheid bepaalde zich tot werken van devotie. De monnikken, die talryk waren en niets te doen hadden, hielden zich onledig, met dezelve afteschryven.

Koster zal waarschynelyk de eerste geweest zyn, die het lang bekend idee in uitoefening bragt, namelyk om door middel van houten drukletters kopyen van bestaande geschriften daartestellen. De eerste proeven der drukpers konden echter niet mededingen met afgeschrevene boekwerken, en zy werden derhalve weinig gezocht. De zaak maakte geen grooten ophef; geen kronykschryver vond deze proefneming waardig om als eene nieuwe uitvinding te vermelden. Ook lag Haarlem in een afgelegenen hoek van de beschaafde wereld om aldaar veel ophef te kunnen maken.

Toen Koster voor de eerste maal de drukpers bezigde, dacht hy er zekerlyk niet aan, dat hy door zyne uitvinding eene algemeene behoefte tot lezen zou opwekken; hy wilde maar zyne tydgenooten eenige geschriften van devotie goedkooper leveren, en dacht by zynen arbeid: gelukt dezelve niet, dan staak ik dezelve, en er is niets by verloren. Het schynt ook niet, dat hy grooten aftrek heeft gehad; want de overblyfselen van zyne drukpers zyn maar zeer beperkt. Even zoo min als Columbus nog wist, toen hy op zyn sterfbed lag, dat hy eene nieuwe wereld had ontdekt, wist Koster, dat hy eene kunst had ontdekt, die eene geheele omwenteling in de zedelyke wereld zou daarstellen. Mogelyk heeft Guttenberg er niets van geweten, dat Koster een werktuig had uitgevonden om spoedig kopyen van bestaande geschriften voorttebrengen, en hy is door nadenken op hetzelfde denkbeeld gekomen om zulk een werktuig daartestellen. Het tydstip, waarop hy op deze gedachte is gekomen en zyne eerste drukpers heeft vervaardigd, ligt geheel in het duister. Mentz kan zulke oude fragmenten van Guttenbergs drukpers niet leveren als Haarlem van Kosters drukpers; en Mentz heeft besloten om het vierde eeuwfeest der uitvinding dier kunst het eerst in het jaar 1850 te vieren.

Het schynt, dat Junius het verhaal der uitvinding van de drukkunst uit de bron der volksoverlevering heeft geput, die altyd eene neiging heeft om de verhalen te versieren, dezelven vreemd en wonderbaar te maken. De volksoverleveringen hebben gewonelyk een historielen grondslag; doch zy zyn door opsmukking, byvoeging of uitlating verminkt. Dit schynt hier weer het geval te zyn. De wyze van uitvinding zal een mythus zyn; want dezelve heeft het voorkomen van een kunstig opgesierd verhaal. Ook kon het Haarlemmerhout nog niet weer opgegroeid zyn, toen Koster in 1430 of daaromtrent zyne eerste drukpers vervaardigde. De diefstal van Faust is dus gebleken een mythus te zyn, en het jaar 1444 een te laat tydstip.

Misschien zal het ontdekken van bovengemelde fragmenten een nieuw licht op de geschiedenis dier ontdekking werpen; want zy zullen zekerlyk nieuwe inlichtingen geven, waaruit ryke gevolgtrekkingen zyn te maken.

A° 1843. N° 3.

PUBLICATIE,

Houdende eenige nadere voorzieningen omtrent den Burgerlyken stand.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GEZAGHEBBER ad-interim van de kolonie Curaçao en onderhoorige Eilanden.

Allen die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doet te weten:

Nademaal by resolutie van Zyne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen dd. 25 July 1843 No. 900, de Gezaghebber dezer kolonie gemagtigd is geworden om de bepalingen, vervat in de by dezelve ontvangene publicatie van Zyne Excellentie den Gouverneur Generaal voornoemd dd. 25/26 July dezes jaars No. 6, gewyzigd naar plaatselyke omstandigheden, in deze kolonie in te voeren en in werking te brengen.

Zoo is het dat wy, den Kolonialen Raad gehoord;

Hebben goedgevonden en verstaan, krachtens de aangehaalde daartoe verleende magtiging, te bepalen, gelyk bepaald wordt by deze:

Art. 1.

Te rekenen van 1 January 1844, zal van het overlyden binnen deze kolonie, van alle militaire personen en schepelingen tot 'sRyks zeemagt behoorende, aangifte worden gedaan by den Ambtenaar van den burgerlyken stand, invoege als bepaald is by het Reglement op den Burgerlyken stand in deze kolonie dd. 26 April 1831.

Deze aangiften zullen gedaan worden door de navolgende personen:

— door den Hospitaalmeester of diens plaatsvervanger, wanneer het overlyden in het Militaire hospitaal plaats vindt.

— door of van wege den Kommandant der troepen en plaatselyken Kommandant, wanneer het overlyden plaats vindt, buiten het Militaire hospitaal en binnen het garnizoen.

— door de Kommandanten der buiten forten of andere militaire posten, waarvan de aangifte echter schriftelyk zal geschieden

— door of van wege de Kommandanten van 'sRyks schepen binnen deze kolonie, voor zoo ver het overlyden buiten het Militaire hospitaal plaats vindt, mede schriftelyk.

Art. 2.

De schriftelyke opgaven by het vorige artikel bedoeld, zullen, even als de mondelinge aangiften van overlyden, binnen den by het Reglement op den Burgerlyken stand bepaalden tyd moeten geschieden, doch, voor zoo ver de militaire personen betreft, onverwyld aan den Kommandant der troepen en plaatselyken Kommandant worden ingezonden, ten einde door deszelfs tusschenkomst, aan den Ambtenaar van den burgerlyken stand te worden uitgereikt, met aanvulling van de renseignementen uit de militaire stamboeken, welke als op de buiten forten of militaire posten bekend zyn.

Art. 3.

De mondelinge zoo wel als de schriftelyke opgaven zullen moeten bevatten:

1°. de voornamen, den naam, en den ouderdom van den overledene, den rang welken hy bekleed heeft en het nummer van het stamboek—of den rol—waarop hy bekend staat, mitsgaders de plaats, de dagteekening en het uur, waarop het overlyden heeft plaats gehad.

2°. de geboorteplaats van den overledene en de namen van zyne ouders.

3°. de laatste garnizoens of verblyfsplaats in het Moederland van den overledene, voor zyne aankomst alhier.

4°. de voornamen en den naam van de andere echtgenoot, indien de overledene gehuwd of weduwnaar is geweest.

Art. 4.

By verzuim of nalatigheid in het doen dezer opgaven, zullen de genen, die daartoe gehouden zyn, verbeuren de boeten van *f* 2 voor elken dag verzuim, by het veelgenoemde Reglement bedoeld.

Art. 5.

De Ambtenaar van den Burgerlyken stand, zal in het opmaken dezer acten van overlyden, te werk gaan als in het evengemelde Reglement is voorgeschreven, met dien verstande nogtans, dat by de schriftelyke of mondelinge opgaven, door af van wege den Kommandant der troepen en plaatselyken Kommandant en de Kommandanten van 'sRyks schepen, geene getuigen voor die aangiften zullen gevorderd worden.

Art. 6.

Het solemniseeren van huwelyken, de aanteekening in ondertrouw en verdere formaliteiten daarby te observeren, zullen voortaan zyn opgedragen aan den Ambtenaar van den burgerlyken stand, terwyl by ziekte, afwezigheid, of andere wettige verhinderingen, de Commisen ter Koloniale Secretary bevoegd worden verklaard, deszelfs functien in dit geval, gelyk in alle andere verrigtingen van den Burgerlyken stand, waar te nemen en uit te oefenen.

Art. 7.

De Aansprekers of begravenis besorgers, of wel die genen die tydelyk hunne functien uitoefenen, tot welke gemeente dezelven ook behooren, zullen by geene begraving of ter aarde bestelling van lyken van militairen of 's Ryks schepelingen, van welken rang dezelven ook geweest zyn, mogen assisteren, evenmin als de doodgravers of diegenen, welke door de onderscheidene kerkgemeenten alhier, met het opzigt over de kerkhoven of onderscheidene begraafplaatsen op dit eiland belast zyn, eenig zoodanig lyk, op het onder hun opzigt gestelde erf zullen mogen doen begraven, ten zy, alvorens aan hen vertoond worde het certificaat of bewys, hetwelk volgens de wet by den burgelyken stand, na aangifte van eenig overlyden, kosteloos wordt afgegeven.

Aldus gearresteerd op Curaçao den 10 November 1843, het vierde Jaar van Z. M. Regering.

C. L. VAN UYTRECHT.

Ter ordonnantie van den Gezaghebber ad-interim,
De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

Uitgevaardigd achtervolgens de dispositie van den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim van Curaçao en onderhoorige eilanden dd. 10 November 1843 No. 334, en gepubliceerd op Curaçao binnen het fort Amsterdam en in de Willemstad den 13 daaraanvolgende.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

A° 1843. N° 4.

PUBLICATIE,

Houdende bepaling van Commissie en taxatie-loonen voor de daarin genoemde handelingen binnen deze kolonie.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GEZAGHEBBER ad-interim van de kolonie Curaçao en onderhoorige Eilanden.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doet te weten:

In overweging hebbende genomen, dat by het berekenen van Commissie en taxatie-loonen voor de hierin te noemene handelingen binnen deze kolonie, usantien worden gevolgd, omtrent welke is gebleken, dat verschillende meeningen bestaan, en het derhalve wenschelyk is geacht, door vaste bepalingen hierin te voorzien.

Zoo is het dat wy, den Kolonialen Raad gehoord;

Krachtens de resolutie van Zyne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen dd. 27 July 1843 No. 923, en overeenkomstig met de daarby bedoelde wyzigingen.

Hebben goedgevonden en verstaan, gelyk wy goedvinden en verstaan by deze:

Art. 1.

Met intrekking van al hetgene mogt kunnen geacht worden te hebben bestaan, ten aanzien van het berekenen van Commissie en taxatie-loonen in de hierna te noemene handelingen binnen deze kolonie, te bepalen, dat voortaan als zoodanig zal kunnen worden berekend, te weten:

1°. *door Executeurs en Boedelredders.*

a. van alle gelden in eene nalatenschap gevonden, 2½ ten honderd.

b. voor de inning van uitstaande vorderingen, 5 ten honderd.

c. voor de ontvangst der gelden, voortspruitende uit den verkoop van roerende of onroerende goederen, 5 ten honderd; te berekenen en genieten, als: de helft voor den verkoop en de wederhelft voor de ontvangst der penningen, ingeval de executeur die verkocht heeft voor de ontvangst der penningen overlydt, of om andere redenen die ontvangst aan eenen derde overlaat.

d. van en over alle uitstaande rekeningen of vorderingen, die by de afsluiting der boedelrekening worden overgegeven—Nihil.

2°. *door Voogden en Administrateuren over goederen en effecten, aankomende minderjarigen of onder curatele gestelde personen.*

a. over den verkoop en de ontvangst der kooppenningen, 2 ten honderd, te berekenen en genieten als by § *c* is aangeduid.

b. van de ontvangene renten, opbrengsten en huurpenningen gedurende den loop der administratie, 5 ten honderd.

3°. *door gewone gemagtigden.*

a. voor de inning van uitstaande vorderingen, 5 ten honderd.

b. voor den verkoop van roerende en onroerende goederen, mede 5 ten honderd, te berekenen en genieten, als onder No. 1 § *c* is aangewezen.

4°. *door Taxateurs.*

voor het taxeren van vaste eigendommen en roerende goederen zonder onderscheid, ten behoeve der gezamenlyke taxateurs, vacatie in verhouding tot den afstand en den tyd aan de taxatie besteed, overeenkomstig den maatstaf voor den ambtenaar met de notariele functien belast, by het bestaande tarief van leges en emolumenten alhier dd. 28 Maart 1828 aangewezen.

Art. 2.

Vorenstaande bepalingen zullen van en met den dag der afkondiging dezer, op dit en de onderhoorige eilanden Bonaire en Aruba in werking komen, en mede van toepassing zyn, op alle in de cathegorie dier bepalingen vallende zaken, welke als dan niet afgeloopen zullen zyn.

Aldus gearresteerd op Curaçao den 10 November 1843, het vierde Jaar van Z. M. Regering.

C. L. VAN UYTRECHT.

Ter ordonnantie van den Gezaghebber ad-interim,
De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

Uitgevaardigd achtervolgens de dispositie van den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim van Curaçao en onderhoorige eilanden dd. 10 November 1843 No. 335, en gepubliceerd op Curaçao binnen het fort Amsterdam en in de Willemstad den 13 daaraanvolgende.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.